

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

IV. Disputatur an Jesus filius Sirach idem sit qui Ben sira.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

Jesu filio Sirach Operis concinnatio. Josepho Uxida ipsius nepoti interpretatio adscribitur.
Eccli. 50. 29.

II. Cæterum operis concinnator fuit Jesus filius Sirach Hierosolymitanus, qui ad Salomonis sententias adjesit & suas, ac aliorum fortasse sacrorum Scriptorum nonnullas quoque adrexit. Id ostendunt hæc verba è quinquagesimo Libri capite: *Doctrinam sapientia & disciplina scripsi in codice isto Jesus filius Sirach Hierosolymita: & ista è Prologo: Avus meus Jesus, postquam se amplius dedit ad diligentiam ictionis Legis, & Prophetarum, & aliorum librorum, qui nobis à parentibus nostris traditi sunt, voluit & ipse scribere aliquid horum, quæ ad doctrinam & sapientiam pertinent.* Apertissima vero ista ac ex alio Prologo ἀνεργασθη Libri hujus, qui ex Athanasiana Synopsi depromptus est: ὁ ἐν πάμπαν αὐτῷ Ἰωσήφῳ, καὶ αὐτὸς μεταφράσει, φιλόσοφος τε γέγονεν ἀνὴρ καὶ θεολογικώτατος: ὁ δὲ μόνον τὰ ἑβραίων τῶν πατρῶν συνειρησάντων ἀποφθεγγόμενα συναγαγὼν, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἰδίᾳ τῆς ἀνεφθέρτου πᾶσι συνείσεως καὶ σοφίας γένουσα. Jesus ergo avus ejus, quemadmodum & ipse testatur, vir fuit laboriosus & sapientissimus, qui non aliorum dumtaxat prudentiam virorum, qui ipsum præcesserunt, sententias collegit, sed & quædam ex proprio ingenio effatus est, multa prudentie & sapientia plena. Quæ de postremis præcipue capitibus dicta sunt, in quibus prædicantur laudes sanctorum virorum, quorum plerique Salomone recentiores fuere; ac ea proinde non ex alieno, sed ex proprio penu Sirachides depromissæ credendus est. Atque hæc Ebraice descripta Græco sermone retulit Jesu istius nepos, cujus interpretatio ad hanc pervenit ætatem: Ebraico vero exemplari quid factum sit, post viderimus. Porro controversum esse inter eruditos video, an ipse Libri Auctor, Interpretis avus, is fuerit, qui Jesus filius Sirach dictus est, an Interpres ipse potius Auctoris nepos. Quæ etiam levis est momenti quaestio, dicam tamen hoc nomine appellatum ipsum Libri Auctorem mihi videri; ita ut cum Sapientia filii Sirach, & Ecclesiasticus Jesu Sirachidæ citatur, avum non nepotem significari putem. Id persuadet recepta communi Scriptorum usu consuetudo, qui ex Auctorem, non ex Interpretum nomine libros appellare solent. Indicat hoc ipsum locus ex quinquagesimo capite mox adductus: qui sive ab Auctore ipso avo scriptus est, sive à nepote Interprete additus, ad eum omnino videtur pertinere, qui Librum ipsum lucubravit, quem Jesum Interpretis avum fuisse constat. Probat id quoque capituli quinquagesimi initium: *Oratio Jesu filii Sirach*; ea quippe oratio, ejusdem videtur esse, cuius & reliquum opus, Jesu nempe avi. Sunt qui existiment Jesum quoque appellatum fuisse nepotem Interpretem: nam cum tralatitio apud plerasque gentes, ac Ebraeos etiam more, nepotes nomine avos referre consueverint, & Jesus itidem dici potuit, & pater ipsius Sirach; adeo ut Sirachides uterque extiterit. Verum, cum non alium esse existimem Libri hujus auctorem Jesum filium Sirach, ac Ben-Siram, cujus Proverbia Ebraice scripta extant, uti mox ostendam, sequenda nobis est ejus auctoritas, qui Ben-Siram Scholiis Ebraicis illustravit, quique Uziellem Ben-Sirach filium, Josephum nepotem fuisse docet. Itaque Josephus ille idem fuerit, qui Sirachidæ Parabolæ Græce reddidit, & cujus interpretatione fruimur. Ad eam eudendam anno ætatis suæ octavo & tricesimo in Ægypto se comparavit hic Josephus, cum Ægyptum regeret Ptolemæus Evergetes, non prior ille Philadelphi successor, ut perperam existimavit R. David Ganz; sed alter, Phylcon cognomento dictus, Philometoris frater. Ac proinde circiter Ptolemæi Epiphaniæ ætatem vixisse liquet avum Interpretis Jesum Sirachiden, non multo post Simonis, Oniæ filii, summi Judæorum Pontificis, obitum. Cur vero Syrus Interpres Libri hujus auctorem appelleret Jesum filium Simeonis Asiro, & nomen Simeonis illuc intruferit, non aliam reperire possum causam, quam quod Simonem Oniæ filium, & Sirachum patrem Jesu, quorum præconia extant in eodem capite, perperam confuderit. Simonis enim & Simeonis nomina sæpe permiscuntur.

Disputatur cur Latina interpretatio laxior, & multis laciniis auctior sit Græca.

Disputatur an Jesus filius Sirach idem sit qui Ben-Sira.

III. Quærere dignum est, quid sit cur Latinus Interpres tantum sibi permiserit, ut totas sententias infarciret huc illuc, & Auctorem Græcum sæpe deserens foras ipse tam licenter prodiret. Meliori usum exemplari vulgaris est omnium responsio. At recurrit quaestio, unde orta hæc exemplarium varietas. Mihi factum id videtur à viro aliquo pio & erudito, qui Librum describens utilia pleraque & bonæ frugis plena passim asperserit, prout rerum quas habebat in manibus arguente postulare censuit: Jesu Sirachidæ invitatus exemplo, quem Salomonis effata colligentem, multa de suo largitum esse, & Salomonis adjecisse sciebat.

IV. Disputatur inter viros doctos, an Jesus iste filius Sirach idem sit qui Ben-Sira. Veri id quidem simile est, & ita censent Rabbinii plerique: quippe afferuntur in Thalmude, & in Maimonidæ, aliorumque Magistrorum libris, effata pleraque Ben-Sira, quæ in Sirachidæ Ecclesiastico extant: & magna pars sententiarum Ebraicarum, quæ sub Ben-Sira nomine editæ sunt, in Ecclesiastico reperitur. Nomina præterea conveniunt, & ut Sirachides scripsit Ecclesiasticum, hoc est Eclogas Prover-

biorum, ita & Ben-Siræ Proverbia circumferuntur. Nec sententiam hanc elevat quod opponunt quidam, disconvenire nomina, illum quippe *בן סירא*, hunc vero *בן סירא* appellari, illum existimari nepotem Jesu, qui fuit Josedeci filius; hunc vero filium Jeremiæ, ut est in *Lequte*, sive *Collectaneis* R. Joli Levi: denique quia in libro Ben-Siræ *sunt fascinationes, vcl illusiones, ex faciei concisione*, ipsius lectionem decreto Thalmudis ejusdem interdicti. Nam quod ad nominis discrepantiam pertinet, permutari facile ejusdem instrumenti literas Grammatici sciunt. Utriusque vero ignorabilis profapia est; falsa etiam & inepta, quæ Sirachidæ affingitur. Quomodo enim nepos Jesu Josedecidæ esse potuit, quod vult Isidorus, qui totis trecentis annis eo recentior fuit? Suspecta vero & valde dubia, quæ tribuitur Ben-Siræ, cum Jeremiæ per matrem nepos fuisse dicitur; nam si id ita esset, major ejus foret utique apud sequentes Scriptores celebritas & fides. Porro vitiatum in multis fuisse Ben-Siræ librum, etiam ante Thalmudis compositionem existimo, multaque in eum inserta quæ Thalmudistis Magistris probari non potuerint. R. David Ganz in *צמח דוד* hoc Thalmudis interdictum sic exponit, ut vetitum usum libri Ben-Siræ velit, non quod perniciosas res & malas, sed quod excellentes & sublimes contineat, quarum lubrica est & periculosa inquisitio. Sententiam Davidis istius adjuvat ipsum Thalmud, quod in *Baba Cama*, capite *Hachobel*, librum Ben-Siræ in *Hagiographorum* classem conjicit. *Hagiographa* intellige, non ea quæ proprie & *כתובים* appellabant Ebræi, & Spiritus sancti afflatu scripta esse docebant; sed inferioris generis, eorum nempe quæ per *בן סירא* dictata erant: cujusmodi creditos fuisse diximus libros *Tobiæ* & *Judith*.

R. Dav. Ganz
Germ. David,

Isidor. libr. 6.
Orig. cap. 2.

Sententia igitur nostra hæc est: cum scriptionem suam Ebraice excudisset Sirachides, ut pote Hierosolymita, idque ut videtur Hierosolymis, ea deinde usos esse Hierosolymitas Judæos, & qui in Syria partibus degebant, ac multis descriptis exemplaribus ad posteros propagasse: verum tractu temporis multa à Scribis & Rabbinis, multa à Librariis mutata, detracta, adjecta esse, quod in *Libro* *αὐθιγνιστοῦ* id sibi licere censerent; tandemque in eum quem habemus ordinem per literarum seriem, memoriae fortasse causa, esse digestum. Nec enim assentior Paulo Fagio, qui factum id a Ben-Siræ ipso asseverat. In Palæstinam cum subinde venisset Hieronymus, exemplaria illic vulgata, ac jam adulterata natum esse reor. Vitata quoque venerunt in manus Thalmudistarum. At cum Græcam Libri ejusdem interpretationem in Ægypto elaborasset Josephus Uzielides, Sirachidæ, sive Ben-Siræ nepos, & Hellenistis communicasset, credibile est argumenti gravitate, & dignitate operis permotos, id inter sacros Libros repositum fuisse. Quod demum Ecclesiæ Christi ab iis traditum cum reliquis Codicibus sanctis, ambiguae fuit aliquandiu auctoritatis, cum hinc admitteretur in Canonem ab Hellenistis, inde à Judæis secluderetur, quoad Ecclesiæ demum Christianæ consensu ac decretis auctoritatem adeptum est. Itaque valde dispar exemplaris & interpretationis fors fuit, cum hæc consecrata sit ab Hellenistis, illud inter apocrypha rejectum. Unde evenit, ut in ea attendere quicquam nefas duxerint Hellenistæ, nihilque profus mutaverint: cum id Judæi interpolaverint ad libitum, & recoxerint. Inde nata hæc quæ nunc est Ecclesiasticum inter & Proverbia Ben-Siræ discrepantia.

Fag. in Epist.
Præf. Ben-Sir.

V. Dixi Ebraico primum sermone compositum fuisse Librum hunc. Id trique clare testatur Prologus, Ebraica lingua scriptum vidisse Hieronymus asseverat. Munsterus quoque, sacrarum literarum apprime peritus, accepisse se narrat, Judæos Constantinopolitanos Ecclesiasticum Ebraico sermone conceptum, itidem ut librum *Tobiæ*, typis vulgasse. Paulus Fagius, in iisdem studiis subactus, ex viris fide dignis audivisse se ait, Ecclesiasticum Ebraicum in Bibliotheca quadam extare. Verum merito dubitari potest, ipsumne hoc sit Jesu Sirachidæ archetypum Ebraicum, an Ebraica interpretatio e Græco profecta. Mihi probabile videtur, quod dixi, Ebraicum Sirachidæ exemplar, sed jam vitiatum, in manus Hieronymi & Thalmudistarum venisse, novasque subinde labeas passum ad sequentis ævi Rabbinos sub Ben-Siræ nomine fuisse transmissum. At de exemplaribus Ebraicis Munstero & Fagio memoratis alia mihi suspicio est: facile quippe crediderim ex Græco fuisse conversa, quod in libro *Tobiæ* factum dixi, apprime siquidem nota illis erant Proverbia Ben-Siræ. Antiquissimum eorum exemplar Constantinopoli impressum, penes Munsterum fuisse docet nos Buxtorfius in Bibliotheca Rabbinnica. Eadem vero Isræ edidit Paulus Fagius. Cum ergo operis hujus & Ecclesiastici discrimen probe cognoscerent, minime putandum est falsos in eo delusosque esse, sed potius re attente explorata caute ea distinxisse. Sed hæc proposita tantum à me sunt, non definita.

Disputatur
de Ebraicis
Ecclesiasticis
editionibus.
Hier. Præf. in
libr. Salom.
Fag. Epist.
Præf. libr.
Tob. Ebraic.

Buxtorf. in
Bibl. Rabb. in
בן סירא

VI. Caterum Libro huic à sacris sequentium temporum Scriptoribus suis honos habitus est, ex eoque depromptæ occurrunt non pauca in Novo Testamento sententia. Cujusmodi illa est Johannis: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit*: quæ ger-

Probatur
ejus
& antiqui-